

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΙΟΛΟΓΙΑΣ - <<THE TRUMAN SHOW>>

ΛΙΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ , ΜΑΘΗΤΡΙΑ ΤΟΥ Β2' , ΤΟΥ 5^{ΟΥ} ΓΕΛ ΤΡΙΚΑΛΩΝ .

1) Βρείτε τις αναλογίες ανάμεσα στον μύθο του σπηλαίου και στην υπόθεση της ταινίας .

Α) ΑΙΣΘΗΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ : Στον “μύθο του σπηλαίου” ο αισθητός κόσμος των δεσμοτών είναι ο κόσμος της σπηλιάς, ο οποίος περιλαμβάνει τις σκιές και τα ακούσματα που αντιλαμβάνονται οι άνθρωποι αυτοί. Αντίθετα στο “the Truman show” ο αισθητός κόσμος είναι αυτός στον οποίο ζει και τον οποίο αντιλαμβάνεται ο Truman, ο οποίος όμως είναι πλασματικός και προσχεδιασμένος και περιλαμβάνει όλα τα ερεθίσματα που δέχεται ο άνθρωπος από τον κοινωνικό του περίγυρο.

Β) ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ : Οι αισθητικές εμπειρίες των δεσμοτών είναι μόνο οι ήχοι από τις συνομιλίες των ανθρώπων που περνούν από εκεί και οι σκιές που βλέπουν λόγω της φωτιάς. Στη δεύτερη περίπτωση οι εμπειρίες του Truman περιλαμβάνουν όλες τις καταστάσεις που έχει βιώσει όλα αυτά τα χρόνια, οι οποίες όμως είναι προσχεδιασμένες.

Γ) ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΓΝΩΣΗ : Στην πρώτη περίπτωση η εμπειρική γνώση των δεσμοτών είναι η ικανότητα αναγνώρισης και ταυτοποίησης των ανθρώπων που περνούν από εκεί μέσα από τις συνομιλίες τους και την αναγνώριση της χροιάς της φωνής τους. Στη δεύτερη η εμπειρική γνώση του πρωταγωνιστή είναι τα βιώματα που έχει διαμορφώσει από το περιβάλλον του, η οποία είναι καθορισμένη και άκριτα υιοθετημένη από τον Truman χωρίς επεξεργασία ή αμφισβήτηση.

Δ) ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ : Ο αληθινός κόσμος για τους μεν είναι ο κόσμος έξω από τη σπηλιά και το σκοτάδι. Για τον Truman είναι ο κόσμος πέραν του σκηνοθετημένου στον οποίο ζει. Αυτός ο οποίος κρύβεται έξω από το “στούντιο” παραγωγής, το οποίο είναι στην πραγματικότητα μία ολόκληρη πόλη.

Ε) ΑΛΗΘΙΝΗ ΓΝΩΣΗ : Η αληθινή γνώση για τους ανθρώπους στη σπηλιά είναι αυτή που θα αποκτήσουν εάν βγουν από τη σπηλιά και έρθουν σε επαφή με τον κόσμο, τη φύση, την αληθινή ζωή. Για τον Truman η αληθινή γνώση είναι αυτή που υπάρχει πέρα από την υποτιθέμενη πραγματικότητα στην οποία ζει. Εκείνη την οποία θα αποκτήσει μόλις συνειδητοποιήσει την αλήθεια, φύγει από την εκπομπή και γνωρίσει τον κόσμο με τη βοήθεια της κοπέλας που αγαπάει και η οποία μπορεί να τον βοηθήσει να ενταχθεί και να γνωρίσει τον πραγματικό κόσμο, αλλά και τον εαυτό του.

2) Μπορεί ο Truman της ταινίας να θεωρηθεί <<δεσμώτης >> ,όπως οι άνθρωποι στο σπηλαίο;

Ο Truman της ταινίας , ζει σε έναν κόσμο πλασματικό , σκηνοθετημένο , χωρίς τη θέλησή του και εν αγνοία του. Η καθημερινότητά , τα βιώματα , οι εμπειρίες και οι καταστάσεις που βιώνει είναι προσχεδιασμένα. Αδυνατεί να λάβει αποφάσεις μόνος του δίχως την παρέμβαση των ατόμων του οικογενειακού και κοινωνικού του περιβάλλοντος και έμμεσα γίνεται υποχείριο των σκοπιμοτήτων των παραγωγών και των συντελεστών της εκπομπής. Ακόμη δε δύναται να αντιληφθεί την ουσία των πραγμάτων διότι ποτέ του δεν είχε ζήσει στον πραγματικό κόσμο ως κανονικός άνθρωπος. Επιπλέον ο φόβος του για την αναζήτηση του καινούριου τον αποτρέπει από την ανακάλυψη της αλήθειας. Έτσι για όλους τους παραπάνω λόγους θεωρείται ως “δεσμώτης” όπως οι άνθρωποι του σπηλαίου, διότι και εκείνοι κατοικούσαν υποχρεωτικά στο σκοτεινό εσωτερικό ενός σπηλαίου, δίχως να μπορούν να αντιληφθούν ή να δουν τα πρόσωπα που τους περιέβαλλαν. Ήταν αλυσοδεμένοι, αναγκασμένοι να κοιτούν συνεχώς προς μία κατεύθυνση και συγχρόνως ανίκανοι να εξερευνήσουν τον πραγματικό κόσμο που υπήρχε έξω από εκεί. Ακόμα και όταν τους δόθηκε η ευκαιρία την απέρριψαν, θεωρώντας ότι εκτός του σπηλαίου υπήρχε το κακό και οι άνθρωποι επέστρεφαν μεταλλαγμένοι, με αλλοιωμένο χαρακτήρα και απώλεια των φυσικών τους ικανοτήτων.

3) Μπορούμε να πούμε ότι όλα τα πεδία της προσωπικής και κοινωνικής ζωής του Truman ήταν προκαθορισμένα ή όχι ;

Με βάση την ταινία ο Truman από τη στιγμή της γέννησής του και μετά χωρίς να το ξέρει πρωταγωνιστούσε σε ένα “reality show”. Ακόμη και η γέννησή του, ο θάνατος του πατέρα του ,η γυναίκα που παντρεύτηκε, οι φίλοι που είχε ,οι φοβίες που πιθανών ανέπτυξε αποτέλεσαν τμήμα του σόου. Όλα αυτά ήταν προσχεδιασμένα. Η παιδική , εφηβική και ενήλικη του ηλικία ήταν καθορισμένες ενώ συγχρόνως η κάθε του “κίνηση” ήταν απολύτως μελετημένη. Τίποτα δεν ήταν τυχαίο. Όλοι συμπεριφέρονταν φυσιολογικά, ενώ στην πραγματικότητα υποκρίνονταν, προκειμένου να επηρεάσουν τον Truman και να τον αποτρέψουν από το να ανακαλύψει την αλήθεια. Συνεπώς μπορούμε να πούμε ότι η προσωπική και κοινωνική του ζωή ήταν προκαθορισμένες, με εξαίρεση τον συναισθηματικό του κόσμο.

4) Ποιο στοιχείο του ψυχισμού του , του εσωτερικού του κόσμου , υπήρξε η αφετηρία για να αρχίσει να αμφιβάλλει για την πραγματικότητα γύρω του ;

Ο κόσμος στον οποίο ζούσε ο Truman ήταν ψεύτικος και οι άνθρωποι υποκριτές, χωρίς ο ίδιος να το ξέρει. Η αγάπη και η επιθυμία του όμως να ταξιδέψει στα Φίτζι, προκειμένου να συναντήσει την κοπέλα που αγαπούσε τον οδήγησαν σε αμφιβολίες σχετικά με την πραγματικότητα γύρω του. Το στοιχείο που τον ώθησε κυρίως σε αμφισβήτηση της ζωής του μέχρι τότε ήταν τα λόγια της κοπέλας με την οποία ήταν ερωτευμένος προτού εκείνη φύγει. Του είχε τονίσει ότι όλοι υποκρίνονται, κανένας δεν του έλεγε την αλήθεια και όλα όσα είχε ζήσει ήταν ένα ψέμα. Έτσι τα λεγόμενά της σε συνδυασμό με τα γεγονότα που βίωνε τον τελευταίο καιρό τον αφύπνισαν από την λήθη στην οποία ζούσε και του δημιούργησαν απορίες, τις οποίες ήταν αποφασισμένος να λύσει.

5) Στην περίπτωση του Truman επιβεβαιώνεται η θεωρία:

του Ντεκάρτ ότι όλα γύρω μας είναι αμφισβητήσιμα, εκτός από την ικανότητα μας να σκεφτόμαστε ,άρα να υπάρχουμε.

6) Με βάση τα τεχνολογικά δεδομένα του 21ου αιώνα , υπάρχει κίνδυνος να βρεθούμε στην θέση του Truman κυριολεκτικά ή μεταφορικά ; Έχουμε πάντα αυθεντική και άμεση αντίληψη και γνώση της πραγματικότητας γύρω μας ;

Στη σύγχρονη εποχή στην οποία ζούμε είναι πολύ πιθανόν να βρεθούμε στην θέση του Truman μεταφορικά. Δηλαδή οι πιθανότητες να συμμετάσχουμε σε ένα reality show εν αγνοία μας είναι μηδενικές. Ωστόσο δεν είναι απίθανο να γίνουμε θύματα της εκμετάλλευσης ανθρώπων, οι οποίοι ισχυρίζονται ότι θέλουν το καλό μας, ενώ στην πραγματικότητα μας χρησιμοποιούν είτε για να εξυπηρετήσουν κάποιους σκοπούς είτε απλά για να διασκεδάσουν. Επιπλέον η οικειοθελής έκθεση μας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελεί μία μορφή παρακολούθησης και δημοσιοποίησης της ιδιωτικής μας ζωής .

Στην κοινωνία στην οποία ζούμε είναι ιδιαίτερα δύσκολη η απόκτηση της πραγματικής γνώσης και η άμεση αντίληψη των πραγμάτων. Συνεχώς το άτομο δέχεται καταγισμό πληροφοριών, οι οποίες όμως πολλές φορές είναι ψευδείς και το αποπροσανατολίζουν. Συγκεκριμένα πολλά γεγονότα ή ειδήσεις είναι παραποιημένα και επηρεασμένα από κομματισμούς, φανατισμούς και εμπορικά-οικονομικά συμφέροντα. Το αποτέλεσμα είναι να μην ενημερώνουν έγκυρα και πλουραλιστικά τον πολίτη και να τον χειραγωγούν κάποιες φορές. Ακόμη και οι γύρω μας εσκεμμένα ορισμένες φορές επιδιώκουν την παραπληροφόρησή μας είτε επειδή επιθυμούν τον εξευτελισμό μας είτε επειδή είναι ανταγωνιστικοί. Βέβαια και εμείς οι ίδιοι συχνά μένουμε αμέτοχοι στα προβλήματα της εποχής μας. Επιπλέον είμαστε παθητικοί δέκτες των μηνυμάτων , τα οποία προβάλλονται από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και απεικονίζουν μια εικονική πραγματικότητα .Η πνευματική οκνηρία μάς απομακρύνει από τη γνώση της πραγματικότητας. Συνεπώς για όλους τους παραπάνω λόγους είναι δύσκολη η αληθινή γνώση του κόσμου ,δηλαδή η γνώση που προκύπτει μετά από ορθολογική σκέψη και κριτική ανάλυση.

7) Θεωρείτε ηθική τη συμπεριφορά των παραγωγών της εκπομπής <<The Truman Show>>,των συντελεστών της και των τηλεθεατών ? Ναι ή όχι και γιατί;

Η εκπομπή “The Truman show” ήταν ένα “reality show” με πρωταγωνιστή τον Truman. Όμως ο ίδιος ο Truman δεν είχε γνώση της συμμετοχής του στο έργο αυτό. Τα άτομα του περιβάλλοντος του, συγγενικά και μη ήταν ηθοποιοί, ενώ η ζωή του προσχεδιασμένη και πλασματική. Οι συντελεστές και οι παραγωγοί κατά τη γνώμη μου είναι ανήθικοι, ανέντιμοι, υποκριτές , εγωιστές, συμφεροντολόγοι. Συγκεκριμένα δεν έδειξαν σεβασμό στην προσωπική ζωή ενός ανθρώπου και καταπάτησαν την ιδιωτικότητά του, με σκοπό

την κερδοσκοπία μέσα από την διαφήμιση των προϊόντων των χορηγών τους. Εξέθεσαν και χρησιμοποίησαν σαν να ήταν «ζώο» έναν άνθρωπο. Έπαιξαν μαζί του προκειμένου να προσφέρουν διασκέδαση στους τηλεθεατές οι οποίοι με τη σειρά τους είναι απαράδεκτοι, διότι διασκέδαζαν σε βάρος ενός ανθρώπου, γελούσαν με τις αστείες στιγμές του. Βέβαια αγωνιούσαν για την ψυχική του κατάσταση και ταυτίζονταν με το δράμα του, για αυτό η συμπεριφορά τους δεν είναι τόσο απάνθρωπη όσο των τηλεοπτικών παραγωγών. Δεν παύει όμως να είναι ανήθικη, αφού δεν αντέδρασαν στη δημόσια έκθεση της προσωπικής ζωής του Truman, αλλά για πολλά χρόνια παρακολουθούσαν με ευχαρίστηση και αγωνία. Επομένως είναι εμφανές ότι ο περίγυρος του ανθρώπου αυτού χαρακτηρίζεται από ανηθικότητα, ασέβεια και ιδιοτέλεια.